

TJÄNSTEUTLÅTANDE

2019-03-07

1 (3)

Diarienummer

KS 2019/78

Ekonomichef
Stefan Marthinsson
0431-87195
stefan.marthinsson@engelholm.se

Kommunstyrelsen

Yttrande över remiss avseende översyn av kostnadsutjämningsen mellan kommuner och landsting (SOU 2018:74)

Ärendebeskrivning

Finansdepartementet har översänt utredning avseende översyn av kostnadsutjämningsen mellan kommuner och landsting ”Lite mer lika” till bland annat samtliga kommuner och landsting för synpunkter. Remissvaren ska ha inkommit till Finansdepartementet senast den 17 maj 2019.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-03-07

Lite mer lika, Översyn av kostnadsutjämningsen för kommuner och landsting, SOU 2018:74

Utredning

Kostnadsutjämningsen syftar till att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att tillhandahålla invånarna service oberoende av opåverkbara, strukturella förhållanden. Systemet ska alltså inte utjämnas för skillnader i ambitionsnivå eller effektivitet. Kostnadsutjämningsen är solidariskt finansierad inom kommunsektorn och staten har ingen del i finansieringen, till skillnad mot inkomstutjämningsen.

I utredningen framförs en stor mängd förslag till förändringar i kostnadsutjämningsen. Många är av mindre karaktär. För Ängelholm kommuns del innebär förslaget totalt sett ett lägre utfall än idag. Förändringen utifrån 2018 års nivå uppgår till -122 kronor/invånare, eller ca 5,1 mnkr i ökad kostnadsutjämningsavgift.

Ett problem med nuvarande utjämningsystem är att det vanligtvis är minst två års eftersläpning i uppdateringen av underlagen för utjämningsen. Utredaren föreslår att en högre grad av indexering införs i kostnadsutjämningsen för att bibehålla systemets aktualitet. Detta är positivt eftersom det ökar träffsäkerheten i systemet, även om det är ofrånkomligt med viss eftersläpning.

I förslaget föreslås att en ny delmodell införs för utjämning avseende kommunal vuxenutbildning på grund- och gymnasienivå inklusive Svenska för invandare (SFI). Det innebär att kommuner med hög andel lågutbildade och stort antal nyanlända med utbildningsbehov ska kompenseras i modellen. För SFI betraktas alla nyanlända 20-64 år som haft uppehållstillstånd i högst fyra år som potentiell målgrupp. Eftersom andra statsbidrag kompenserar för nyanlända riskerar förslaget leda till överkompensation för denna grupp. Gruppen nyanlända har stor rörlighet och flyttar ofta till storstadsregioner. Om modellen ska fungera krävs en årlig uppdatering av denna variabel. Det framgår inte av utredningen hur uppdateringar av modellen ska gå till, vilket är en brist. När det gäller lågutbildade så finns dessa också beaktade i individ- och familjeomsorgsmodellen – ”Andel lågutbildade födda i Sverige i åldersgruppen 20-40 år”. Det finns därför risk för överkompensation även i detta hänseende.

Vidare föreslås att kommuner med svag socioekonomi ska få kompensation inom ramen för utjämningsystemet. Förslaget innebär att socioekonomisk kompensation införs inom förskolan men inte inom skolan eftersom det redan finns ett riktat statsbidrag inom skolan som baseras på just dessa faktorer. De faktorer som utredningen föreslår ska utgöra grund för socioekonomiskt index avseende förskolan är uppgifter om:

- andel folkbokförda barn 1-5 år som inte har någon förälder med eftergymnasial utbildning.
- andel barn 1-5 år som bor i ett hushåll med låg disponibel inkomst.
- andel barn 1-5 år med minst en förälder som haft uppehållstillstånd i Sverige i högst fyra år.

Två av dessa faktorer beaktas även i den nya delmodellen för Komvux, varför det finns risk för överkompensation. Men om man trots detta i högre grad ska införa socioekonomiska faktorer i utjämnningen vore det lämpligt att utveckla det speciella statsbidraget för detta ändamål inom skolan och istället lägga in detta i kostnadsutjämnningen.

I utredningen konstateras att kommuner med svag socioekonomi inte har högre kostnader än andra kommuner. Detta antas bero på att dessa kommuner inte har möjlighet att kompensera för merkostnader som uppstår. Det kan dock ifrågasättas om det är korrekt att införa mer av socioekonomiska faktorer i utjämnningen och om detta gör att systemet blir mer träffsäkert, bland annat med hänsyn till att samma faktorer återkommer i flera delmodeller i utjämningsystemet. Frågan borde åtminstone utredas djupare.

I utredningen föreslås att förändringarna införs redan från år 2020. Med tanke på den sena remissen av förslaget så anser inte Ängelholms kommun att det är rimligt att förändringarna träder i kraft förrän tidigast år 2021.

TJÄNSTEUTLÅTANDE

2019-03-07

3 (3)

Diarienummer

KS 2019/78

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att överlämna tjänsteskrivelsen i ärendet som sitt yttrande på remissen avseende ”Lite mera lika” - översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74),

att omedelbart justera denna paragraf.

Lilian Eriksson
Kommundirektör

Stefan Marthinsson
Ekonomichef

Beslutet expedieras till:

Ange mottagare.